

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3267/2020. (VII. 9.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz eljárás megszüntetéséről

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a kisajátításról szóló 2007. évi CXXIII. törvény 5. § (1) bekezdése „2. § c) és n)–o) pontja alapján”, továbbá „ha az ingatlan tulajdonjogát az a) vagy b) pont szerinti korlátozás keletkezése előtt szerezte meg, és a) az ingatlan rendeltetését a helyi építési szabályzat valamely később megvalósítandó – jogszabályban megállapított – olyan közérdekű célban határozza meg, amelynek megvalósítása a tulajdonostól nem várható el, és ez a tulajdonosi és építési jogokat, vagy b) a 2. § o) pontja szerinti közérdekű használati jog, szolgalmi jog – a jog létesítését követően – az ingatlan rendeltetésszerű használatát jelentősen akadályozza vagy megszünteti” fordulata, valamint 5. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panasz eljárást megszünteti.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Steiner Melinda ügyvéd) eljáró jogi személy indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, melyben a kisajátításról szóló 2007. évi CXXIII. törvény 5. § (1) bekezdése „2. § c) és n)–o) pontja alapján”, továbbá „ha az ingatlan tulajdonjogát az a) vagy b) pont szerinti korlátozás keletkezése előtt szerezte meg, és a) az ingatlan rendeltetését a helyi építési szabályzat valamely később megvalósítandó – jogszabályban megállapított – olyan közérdekű célban határozza meg, amelynek megvalósítása a tulajdonostól nem várható el, és ez a tulajdonosi és építési jogokat, vagy b) a 2. § o) pontja szerinti közérdekű használati jog, szolgalmi jog – a jog létesítését követően – az ingatlan rendeltetésszerű használatát jelentősen akadályozza vagy megszünteti” fordulata, valamint az 5. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a támadott rendelkezések ugyanis álláspontja szerint ellentétesek az Alaptörvény XIII. cikkében biztosított tulajdonhoz való joggal, illetőleg a XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való joggal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló egyedi ügyben megállapított tényállás szerint az indítványozó 2017. augusztus 10. napján kisajátítási kérelem benyújtására kötelezés iránti kérelmet terjesztett elő a Somogy Megyei Kormányhivatalnál. Az indítványozó azt kérte, hogy a kisajátítási hatóság kötelezze a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóságot kisajátítási kérelem benyújtására a kérelemben megjelölt ingatlanok tekintetében. A Kormányhivatal 2017. szeptember 7. napján kelt, SOB/2/1583-2/2017. számú határozatával a kérelmet elutasította, tekintettel arra, hogy a kisajátításról szóló 2007. évi CXXIII. törvény (a továbbiakban: Kstv.) alapján a kisajátítást a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szerv jogosult kezdeményezni, a törvény pedig nem biztosít lehetőséget az indítványozó számára sem arra, hogy kisajátítási kérelmet nyújtson be, sem pedig arra, hogy kérelmet nyújtson be más szerv kötelezése iránt. Figyelemmel arra, hogy a kisajátítási eljárás kizárólag kérelemre indulhat, az irányadó jogszabályok azt sem teszik lehetővé, hogy a hatóság hivatalból kötelezze a területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervet a kisajátítási kérelem benyújtására.

- [3] 1.2. Az indítványozó a Kaposvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon keresetet terjesztett elő a határozat bírósági felülvizsgálata iránt, melyben kérte a határozat hatályon kívül helyezését új eljárásra kötelezés mellett, és indítványozta az Alkotmánybíróság előtt egyedi normakontroll-eljárás kezdeményezését is. A bíróság 2017. december 4. napján kelt, 4.K.27.357/2017/6/II. számú ítéletével a keresetet elutasította, tekintettel arra, hogy a támadott határozat az annak meghozatala idején hatályos jogszabályoknak és a fennálló tényeknek megfelelt, és olyan lényeges eljárási szabálysértés sem történt, amely az ügy érdemére kihatással lett volna. A bíróság ítéletében arra is kitért, hogy az indítványozó által kért, az Abtv. 25. § (1) bekezdése szerinti eljárást azért nem kezdeményezheti, mert a bíróság előtt folyamatban levő ügyben az indítványozó nem alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazására, hanem lényegében jogalkotói mulasztásra hivatkozott, melynek Alkotmánybíróság általi vizsgálatát az eljáró bíróság nem indítványozhatja.
- [4] 1.3. Az indítványozó kérésének megfelelően az eljáró bíróság az indítványozó előkészítő iratát ezt követően az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszként továbbította az Alkotmánybíróság részére. Ebben az indítványozó a Kstv. 5. § (1) bekezdése „2. § c) és n)–o) pontja alapján”, továbbá „ha az ingatlan tulajdonjogát az a) vagy b) pont szerinti korlátozás keletkezése előtt szerezte meg, és a) az ingatlan rendeltetését a helyi építési szabályzat valamely később megvalósítandó – jogszabályban megállapított – olyan közérdekű célban határozza meg, amelynek megvalósítása a tulajdonostól nem várható el, és ez a tulajdonosi és építési jogokat, vagy b) a 2. § o) pontja szerinti közérdekű használati jog, szolgálmi jog – a jog létesítését követően – az ingatlan rendeltetészerű használatát jelentősen akadályozza vagy megszünteti” fordulata, valamint az 5. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint a támadott rendelkezések ellentétesek az Alaptörvény XIII. cikk (1) és (2) bekezdésében rögzített tulajdonhoz való joggal, tekintettel arra, hogy a földrendező és a földkiadó bizottságról szóló 1993. évi II. törvény értelmében a szövetkezeti részarány-tulajdonosok a védelemre tervezett területekből a vagyonnevesítéskor nem is szerezhettek tulajdonjogot, mert a törvényalkotó a védettségre való kijelölés miatt még azelőtt elvonta a tulajdonjogot, mielőtt a részaránytulajdonosok számára az nevesítésre került volna, ugyanakkor azonban a kisajátítás és az annak megfelelő kártalanítás azóta sem történt meg. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jogának sérelmét arra hivatkozással állítja, hogy a Kstv. jelenlegi rendelkezései szerint nincs arra lehetőség, hogy a jogosult a törvény szerinti jogát érvényesíthesse, a kötelezett kisajátítás-kezdeményezési kötelezettségét pedig kikényszeríthesse. Az indítványozó arra is utalt, hogy megítélése szerint az ügyben alkalmazott jogszabály elsősorban szabályozási hiányosságai miatt ütközik az Alaptörvénybe, azonban az indítványozó mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség megállapításának indítványozására nem jogosult.
- [5] 2. Az Alkotmánybíróság döntésének meghozatala előtt az Ügyrend 36. § (3) bekezdése alapján megkereste az agrárminisztert, hogy az indítvánnyal, illetőleg az érintett jogszabályi rendelkezésekkel kapcsolatban fejtsse ki álláspontját.
- [6] Az agrárminiszter állásfoglalásában arról tájékoztatta az Alkotmánybíróságot, hogy az indítványban megjelölt alkotmányjogi probléma nem elsősorban a Kstv. támadott rendelkezéseihez, hanem a védett természeti területek védettségi szintjének helyreállításáról szóló 1995. évi XCIII. törvényhez (a továbbiakban: Vszt.) kapcsolódik. A több mint 20 éve lezáratlan részarány-földkiadási eljárások lezárása, és ezáltal a Vszt. hatálya alá tartozó jogosulti körbe tartozó földterületek tulajdonjogi helyzetének rendezése érdekében a miniszter törvényjavaslatot készített elő, mely javaslat tartalmazza a részarány-tulajdonosok egyidejű kártalanításának kötelezettségét is.
- [7] 3. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz benyújtását követően az Országgyűlés elfogadta az agrárminiszter állásfoglalásában említett törvényjavaslatot. A termelőszövetkezeti földhasználati jog alatt álló földrészletek tulajdonjogának rendezéséről és egyes földügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2020. évi XL. törvény (a továbbiakban: Mód. tv.) 1. § (1) bekezdése értelmében azon földrészletek, amelyek az ingatlan-nyilvántartás szerint termelőszövetkezeti földhasználati jog van bejegyezve, – a (2) bekezdésben meghatározott szűk kivételtől eltekintve – 2021. január 1. napján a törvény erejénél fogva az állam tulajdonába és a Nemzeti Földalapba kerülnek.
- [8] A törvény 4. § (1) és (2) bekezdése értelmében azon személyek, akik 2021. január 1. napján kiadatlan részaránytulajdonnal rendelkeznek, aranykorona jogosultságuként 50 000 Ft kártalanításra válnak jogosulttá, a törvény 5. §-a pedig a kártalanítás igénylésének és megfizetésének módját szabályozza.

- [9] 4. Az Abtv. 59. §-a értelmében az Alkotmánybíróság az Ügyrendben meghatározottak szerint kivételesen a nyilvánvalóan okafoyottá váló ügyek esetén a folyamatban levő eljárást megszüntetheti. Az Ügyrend 67. § (2) bekezdés e) pontja értelmében okafoyottá válik az indítvány különösen, ha az eljárás folytatására okot adó körülmény már nem áll fenn, illetve az indítvány egyéb okból tárgytalanná vált.
- [10] Tekintettel a Mód. tv. idézett rendelkezéseire, az indítványban állított alaptörvény-ellenesség vizsgálata okafoyottá vált, ugyanis a törvény 1. § (1) bekezdése az indítvánnyal érintett földterületekre is alkalmazandó, melyek jogi sorsát a rendelkezések egyértelműen és véglegesen akként rendezik, hogy a földterületek állami tulajdonba kerülnek, a kiadatlan részarány-tulajdonnal rendelkező személyek pedig kártalanításra válnak jogosulttá. A Mód. tv. elfogadására tekintettel ezért az Alkotmánybíróság az Abtv. 59. §-a, valamint az Ügyrend 67. § (2) bekezdés e) pontja alapján eljárását a rendelkező részben foglaltak szerint megszüntette.

Budapest, 2020. június 23.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Varga Zs. András
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2243/2017.

